

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

14. An Episcopus possit committere absolutionem ab hæresi, saltem in casu particulari, & speciali? Ex p. 3. tr. 6. & Misc. 2. res. 92.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

lib. 1. cap. 4. num. 18. quia talia verba non sunt perfecta. Nec valet dicere quod affectus cum principio facti equiparatur facto, ex l. Si quis seruo alieno, ff. de furt. At proferens dicta verba satis offendit affectum, & principium facti blasphemandi. Ergo. Nam respondet in hoc argumento assumi illud de quo est questio: non enim est verum quod confiter de affectu, cum ille colligi nequeat, nisi ex sermone, qui cum in verbis prædictis non sit perfectus, inuicem est illa iudicare, ex l. inuicem, ff. de legibus. Et huic sententia Ricciulli ego adhaereo.

3. Non assentior tamen eidem Ricciullo. assentienti in cap. 1. num. 7. qui eodem impetu, & actu plures blasphemias contra unum Sanctum proferet, committere tot peccata quod sunt blasphemias, non inquam assentior huic opinioni: sed contraria, quia moraliter censetur unus numero actus, & omnes blasphemias sunt partes unius continuati sermonis, & ita si quis alterum semel & iterum pugno percuteret absque temporis intervallo unum numero tantum peccatum pariterer. Et hoc intelligendum est etiam si blasphemias diversi generis sint, & non sint una & eadem sæpius repetitas nam etiam si diversi generis sint, tamen ratione temporis & unius impetus quo dicuntur, uniuersum & una censentur. Et ita docet Fagundes in Decalogum, tom. 1. lib. 2. cap. 3. n. 24. & alij penes ipsum, quibus adde me citato Trullench. etiam in Decalog. tom. 1. lib. 1. cap. 11. dub. 2. n. 5.

4. Item non assentior eidem Ricciullo qui in cap. 6. num. 1. docet iurantem per membra honesta Christi esse blasphemum, nam hoc esset verum si iuraret per membra inhonestas, secus per alia membra; quia sic ex his nil attribuitur Christo quod verè non habeat, & ei conveniat, & si talia iuramenta ita reuerenter fiant, non esset culpam venialem docet Fagundes loco citato, numer. 14. unde nec frequens consuetudo facit ut talia iuramenta blasphemias censentur, aut peccatum mortale.

RESOL. XII.

An in blasphemias contra Deum, & Sanctos, detur paruitas materia?
Et notatur, quod convitium in Sanctos, non ut Sancti sunt, sed ex alio capite potest esse peccatum veniale ex paruitate materia, ut si quis per jocum diceret Sanctum Crispinum & Crispinianum fuisse futores, & Sanctum Ioannem, & Paulum fuisse Eunuchos.
Et quid, si per hyperbolem feminam vocat Deam? Ex p. 5. tr. 5. Ref. 3.

Respondeo negativè, quia omnis blasphemia notabiliter adversatur virtuti Religionis, & charitatis erga Deum, ergo omnis blasphemia erit peccatum mortale. Secundò blasphemiam gravem infert Deo injuriam, ejusque honorem & cultum valde diminuit, nam si gravis & atrox injuria dicitur esse illa, quæ infertur à vili persona Magistratui, vel Senatori in illos maledicta proferendo, §. atrox. Instit. de injur. & h. pravor, §. atrocem, ff. eodem. quanto magis erit gravis illa injuria, quæ infertur Deo per blasphemiam? ergo ratione materiae non potest esse nisi peccatum mortale. Deinde blasphemia est peccatum, quia proferitur verbum contumeliosum in Deum cum animo de-honorandi Deum, vel directè, vel indirectè, seu interpretativè, seu virtute, at Deus dehonatur non solum cum blasphemus Deo falso tribuit res magnas, sed etiam minimas: ergo blasphemia non poterit ratione materiae unquam esse peccatum veniale. Et ita docet Sylvius in 2. 2. quæst. 13. art. 2. & ibidem Aragon. & Boñez. Hurtado de Mendoza de fide vol. 1. disp. 91.

sect. 1. §. 48. Valentia tom. 3. disp. 1. quæst. 13. punct. 1. Cajetanus in sum. ver. blasphemias. Suarez de Rege. to. 1. tract. 3. lib. 1. cap. 6. num. 2. Sayrus ubi infra, cum Jacobo Gordono in sum. tom. 2. lib. 6. quæst. 8. cap. 2. num. 4. & aliis.

2. Verum his non obstantibus affirmativam sententiam docet Villalobos in summa tom. 2. tract. 1. diff. 15. num. 5. ubi sic ait. [Digo que la blasfemia es peccado mortal de su naturaleza, porque es contra la honra de Dios, verdad es, que por no aver llena deliberacion o por inadvertencia podria ser peccado venial como dize S. Thomas, Caetano, y Sylvestro; mas la duda es, si ay aqui peccado venial por paruidad de materia? Bañez y otros dicen, que no por ser cosa gravissima la honra; mas à mi pareceme lo contrario, que assi como todos los peccados son offensa de Dios, y no obstante esso ay peccados veniales, porque son leves offensas, assi aqui, y tal me parece, quando algunas vezes se traen palabras de la sacrada Escritura à proposito de hurlas con poca reverencia; y lo mismo quando un organista que sabe muy poco en una aldea tañe en lugar de xrylic, una vacas, ò un sonezito (porque no se le alcanza mas) al, Ite Missa est de la Pascua.] Ita ille.

3. Et nota quod stando etiam in prima sententia convitium in Sanctos, non ut Sancti sunt, sed ex alio respectu, potest esse peccatum veniale ex paruitate materiae, ut si quis per jocum diceret, Sanctos Crispinum & Crispinianum fuisse futores, & Sanctos Ioannem & Paulum fuisse Eunuchos. Et ita docet Duallius in 2. ex ref. 8. lege doct. §. ult.

2. D. Th. tract. de fide q. 9. art. 2. Sanctarellus tract. de blasphemias cap. 4. dub. 2. n. 8. Sayrus in Clavi Regia lib. 6. cap. 13. n. 5. Sylvius in 2. 2. quæst. 13. art. 2. & ibi Bañez, Aragon. Sanchez in summa tom. 1. lib. 2. cap. 3. 2. num. 42. & alij. Sed hanc opinionem non admittit Lorca in 2. 2. q. 13. art. 2. n. 9. ubi sic ait: Est blasphemia ita grave peccatum, ut non possit fieri veniale, nisi solum ex defectu deliberationis. Nam quod aliqui dicunt posse fieri veniale, si non serid, sed joco proferatur, non approbo, quoniam illicitus est jocus, in quo injuria Dei involuitur, nec propter jocum deficit ratio injuriæ, imò joculari in rebus tanti momenti, specialis blasphemia est, nisi quis vocet jocum, quod non ex animo significandi, quod verba sonant, proferatur, scilicet si per hyperbolem, ut qui feminam vocat Deum, id enim veniale ref. seq. erit. Unde puto saltem quoad hoc ultimum utramque sententiam probabilem esse.

RESOL. XIII.

An qui vocat Amasiam Deam, vel Idolum suum, sit blasphemus? Ex part. 5. tractatu 13. & Miscell. 1. Ref. 20.

Quidam Confessarius scrupulosus, & parum sciens, affirmativam sententiam olim docuit. Sed talem non esse blasphemiam dicendum est. Et ratio erit, quia verba hæc nec proferuntur, nec accipiuntur in significatione propria, sed in hyperbolica. Et ita docet Lorca in 2. 2. q. 13. art. 3. n. 9. & Hurtados de Mendoza in 2. 2. disp. 91. sect. 4. §. 16.

DE ABSOLUTIONE AB HÆRESI, & aliis delictis pertinentibus ad S. Inquisitionem.

RESOL. XIV.

An Episcopus possit committere absolutionem ab hæresi, saltem

fuldem in casu particulari, & speciali: Ex p. 3. tr. 6. & Miscell. Ref. 92.

Supposito quod sit opinio probabilis, licet contrariam sententiam ego teneam in Bulla Cœnæ non revocari Episcopis facultatem absolventi ab hæresi concessam in Concilio Tridentino; quaeritur an hæc facultas sit ab Episcopis delegabilis, ita ut per alium ab ipsis deputatum possint hæreticum occultum absolvere? Negativè respondet Lorca in 2. 2. disp. 45. num. 11. *Guierrez in 99. canon. lib. 1. cap. 13. num. 29. Garfias de beneficiis, tract. 1. cap. 10. num. 113. Molina de just. tract. 5. disp. 18. num. 2. Suarez de fide, disp. 30. sect. 2. m. 9. & 15. & alij.*

2. Verum alij probabiliter affirmativam sententiam tenent, ut Azorius tom. 1. lib. 8. cap. 10. quæst. 11. Henriquez lib. 6. cap. 14. num. 7. Emanuel Sà ver. Episcopus, num. 37. Sanchez in summa, tom. 1. lib. 2. cap. 1. num. 23. & alij penes ipsos, quia Concilium solum exclusit Vicarium ad id specialiter deputatum, quod intelligendum est de vicario specialiter deputato ad casus omnes hæresis contingentes, non autem de Vicario specialiter deputato ad unicum casum hunc, & nunc oblatum. Igitur dicendum est, quod per verba Concilij, Vicarius generalis excluditur, non autem specialis, ut est in casu de quo loquimur. Et hæc doctrina est multum notanda, quia si Episcopus hanc facultatem in casu particulari specialiter delegare non posset, difficulter in praxi talis potestas deserviret; nam non ita facile, & sine scandalo penitentes, & præsertim fœminæ, pro absolutione hæresis occulta ad Episcopos irent.

RESOL. XV.

An Episcopi possint absolvere ab hæresi occulta vigorem Concilij Trid.

Et an si hæresis nota sit quinque, vel sex; vel si Hæreticus quinque, vel sex complices habeat, adhuc dicatur occultata; & in magna Civitate non sit publica, si nota fuerit septem, vel octo personis?

Et an dictam absolutionem possit Episcopus impertiri extra Sacramentum Confessionis, & in absentia; & hoc etiam si talis subditus, & Episcopus sint extra Diocesim?

Et an Episcopus possit committere hanc absolutionem alicui Confessario, specialiter ad eum hæresis casum deputato? Ex p. 1. tr. 5. Ref. 2.

Respondeo, aliquos asseruere, Episcopos vigore Concilij Tridentini, sess. 24. cap. 6. posse absolvere Hæreticos occultos, nec per subsequentes Bullas Cœnæ fuisse illis hanc potestatem sublatam. Ita docet novissime Puteanus in 2. 2. q. 11. art. 4. dub. 2. Fagundez de præcept. Eccles. tract. 2. lib. 8. cap. 8. num. 32. & 33. Portante med. & tell. in addit. ad dubia regul. verb. Episcopus, num. 1. Soula in to. 9. tr. 7. in Bulla Cœnæ, cap. 23. disp. 100. concl. 3. num. 7. & anteà docuerat Lorca in 2. 2. quæst. 11. art. 4. disp. 45. num. 10. Nagnus tom. 2. in addit. ad 3. part. quæst. 8. art. 5. concl. 20. diff. 7. Emmanuel Sà ver. Episc. n. 37. Henriquez lib. 6. cap. 14. num. 4. & in Glossa litt. M. & lib. 13. cap. 27. num. 5. lit. Q. cum multis aliis citatis à Sanchez in summa. tom. 1. lib. 2. cap. 11. num. 27. Ricciullo tract. de iure person. lib. 5. cap. 14. num. 9. & Barbosa de potest. Episc. p. 2. alleg. 40. num. 21. & hanc sententiam probabilè vocat novissimè Sanc. in select. disp. 50. n. 32. 2. Sed, his non obstantibus, Sanchez, Ricciulus, & Barbosa, cum multis aliis penes ipsos, contrariam sententiam docent, quibus ego addo Ricciium par. 3. decis. 280. num. 1. Villalobos in summa, p. 1. tr. 9. dub. 61. num. 2. & 5. Gratianum in discept. tom. 3. cap. 414. n. 20.

Sup. hoc inf. in ref. 16. & 18. in fin. & in ref. 30. ult. ante med. & in ref. 11. §. 1. Præcept. Eccles. tract. 2. lib. 8. cap. 8. num. 32. & 33. Portante med. & tell. in addit. ad dubia regul. verb. Episcopus, num. 1. Soula in to. 9. tr. 7. in Bulla Cœnæ, cap. 23. disp. 100. concl. 3. num. 7. & anteà docuerat Lorca in 2. 2. quæst. 11. art. 4. disp. 45. num. 10. Nagnus tom. 2. in addit. ad 3. part. quæst. 8. art. 5. concl. 20. diff. 7. Emmanuel Sà ver. Episc. n. 37. Henriquez lib. 6. cap. 14. num. 4. & in Glossa litt. M. & lib. 13. cap. 27. num. 5. lit. Q. cum multis aliis citatis à Sanchez in summa. tom. 1. lib. 2. cap. 11. num. 27. Ricciullo tract. de iure person. lib. 5. cap. 14. num. 9. & Barbosa de potest. Episc. p. 2. alleg. 40. num. 21. & hanc sententiam probabilè vocat novissimè Sanc. in select. disp. 50. n. 32. 2. Sed, his non obstantibus, Sanchez, Ricciulus, & Barbosa, cum multis aliis penes ipsos, contrariam sententiam docent, quibus ego addo Ricciium par. 3. decis. 280. num. 1. Villalobos in summa, p. 1. tr. 9. dub. 61. num. 2. & 5. Gratianum in discept. tom. 3. cap. 414. n. 20.

Bellochium de cas. reservat. p. 2. q. 1. n. 275. Sanctarelli, qui post hæc scripta prodit in lucem, tract. de hæresi, c. 5. dub. 5. n. 21. Ragucium in lucerna hæreticorum, q. 125. n. 5. Scortium in Constit. Pont. epist. 166. lib. 434. art. 3. queritur 2. in fin. Fabrum de Sacram. Ordin. dist. 25. quæst. 1. disp. 3. cap. 4. num. 126. Homobonus de exam. Eccles. part. 2. tract. 12. cap. 4. q. 16. & de stat. part. 1. cap. 8. Antonium in Casch. Dioces. Neapol. lib. 1. cap. 5. n. 29. Megalam in part. 1. lib. 3. cap. 13. num. 10. & 15. Floriblanca de magia, lib. 3. cap. 10. num. 17. Valetum in differ. utriusque fori, verb. hæresis, diff. 5. num. 1. Hi omnes putant, Bullam Cœnæ derogare, & adimere sententiam supradictam potestatem Episcopis; & adducunt multos alios DD.

3. Verum, qui sustinent primam sententiam, in favorem Episcoporum, sic illam firmant: quia in Bulla Cœnæ non fit expressa mentio Concilij Tridentini, quod quidem est necessarium, ut censetur illi derogatum, quia Constitutioni, seu decreto Concilij propter ejus gravitatem non intelligitur derogatum, nisi de eo fiat expressa mentio specialis, cap. ex part. de Capell. Monach. ubique in Glossa in verb. nulla mentio, cap. nonnulli de rescript. ubi etiam Glossa in verb. fecerunt mentionem, & ibi Felinus n. 7. cum multis aliis.

4. Nec valet dicere, Pium V. & Gregor. XIII. cum Clemente VIII. contrarium declarasse: nam, ut bene respondet Fagundez, ubi supra, & Soula, de illis pontificiis declarationibus non constat authenticè, cum res sit adeo gravis, & jam scientibus Pontificibus contraversa, id profectò debet expressè, aliquo speciali decreto, declarare. Vnde subdit Fagundez, stando in hac opinione, quod si hæresis sit nota quinque, vel sex, et si Hæreticus quinque vel sex complices habeat, adhuc dicatur occultata, & ab illa Episcopi poterunt absolvere. Putat etiam, in magna civitate non esse publicam, si nota fuerit septem, vel octo personis, paulo ante Vide Portel. in addit. ad dubia regul. verb. dispensare, n. 5.

5. Notandum est etiam, secundum supradictos DD. Sup. contra in tali casu Episcopum posse committere absolutionem alicui Confessario specialiter ad eum hæresis casum deputato, ut adversus Suarez tom. 4. disp. 30. sect. 2. num. 9. & 15. & alios, probat Henriquez lib. 6. cap. 14. n. 7. & in Glossa, littera O. cum multis aliis apud Sanchez tom. 1. lib. 2. c. 11. n. 23. & probabile vocat Lorca 2. 2. q. 11. art. 4. disp. 35. num. 11.

6. Notandum est etiam, dictam absolutionem posse Episcopum impertiri extra Sacramentum Confessionis: in hoc, ut nam per illam particulam, in foro conscientie, non intelligitur forum sacramentale, audita sacramentali Confessione; sed tantum denotatur, ut absolutio in foro exteriori non proficiat, si contingat hæresim in iudicio ejusdem deduci. Ita Homobonus de exam. Eccles. part. 1. tract. 5. c. 5. q. 31. Claudius Solet de potestate Confess. cap. 30. §. 1. ex verbis, n. 6. præter illos, quos citat, & sequitur Sanchez cap. 11. n. 13. qui etiam n. 17. & rectè, ait, posse Episcopum in tali casu absolvere subditum ab hæresi in absentia: & hoc, etiam si talis subditus sit extra Diocesim, quidquid in contrarium asserat Suarez in 3. part. tom. 5. disp. 41. sect. 2. num. 10. & 11. & etiam si ipse Episcopus cum subdito extra Diocesim inveniretur, posset absolvere, et tunc illum ab hæresi excommunicatione absolvere. Et hæc omnia asserunt Doctores pro firmata opinione in favorem Episcoporum: sed ego contrariam existimo probabiliorè, & idcirco illam sequor.

RESOL. XVI.

An Episcopi hodie possint absolvere ab hæresi occulta? Et an quando sciatur à decem personis dicatur delictum occultum?